

Aktív felhasználók, együttesen eljáró termelő-fogyasztók, energiaközösségek

a) Aktív felhasználók

Az elmúlt években ugrásszerűen megnőtt az úgynevezett háztartási méretű kiserőművek (a továbbiakban: HMKE) száma Magyarországon, lépten-nyomon találkozhatunk háztetőkre szerelt napelemekkel. Szabályozási szempontból a közcélú (Elosztói tulajdonban lévő) hálózatra termelni jogosult és képes úgynevezett visszawatt rendszerrel el nem látott HMKE a legegyszerűbb, termelési-fogyasztási viszonyokat befolyásolni képes entitás. Ezen entitások jellemzően egyetlen lakossági felhasználót jelentenek.

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: VET) 3. § (17a) pontja az alábbi meghatározást tartalmazza a HMKE részéről a közcélú hálózatba betáplálás és a közcélú hálózathoz történő fogyasztás tekintetében:

„17a. Aktív felhasználó: olyan felhasználó, aki a maga által termelt vagy a vele megosztott villamos energiát a hálózathasználati szerződése szerinti csatlakozási pontján felhasználja vagy tárolja, vagy a maga által termelt és értékesített villamos energiát a közcélú hálózatba betáplálja vagy magánvezetéken továbbadja, vagy fogyasztásának vagy betáplálásának rugalmasságát felajánlja, úgy, hogy az nem minősül önálló foglalkozása vagy elsődleges gazdasági tevékenysége céljából kifejtett tevékenységnek”;

A villamosenergia-megosztás a VET jelen összefoglaló szempontjából jelentőséggel bíró meghatározása:

„3. § 69a. Villamosenergia-megosztás: a) aktív felhasználó vagy energiaközösség által termelt vagy tárolt villamos energia, aa) közvetlenül más felhasználó vagy energiaközösség részére a közcélú hálózaton összekötő berendezésen.....történő értékesítése vagy ellenérték nélküli átadása”;

Megjegyzendő, hogy a közcélú hálózatra termelni képes, jellemzően lakossági felhasználók a mindenkori tarifa-szabályozás figyelembevételével mérlegelik, hogy csak saját célra termeljenek-e vagy a közcélú hálózatra is.

b) Együttesen eljáró termelő-fogyasztók

VET 3. § „17d. Együttesen eljáró termelő-fogyasztók: legalább két termelő-fogyasztó, akiktevékenységüket ugyanazon épületben fejtik ki és megállapodnak arról, hogy e tekintetben együttesen járnak el”;

Az idézett tevékenység (nagyobb) társasházak energiaellátási modelljét írja le.

Az említett társasházi energiaközösség létrejöttét alapos műszaki-jogi előkészítésnek kell megelőznie (társasházi alapító okirat módosítása, lakók közötti szerződések az eszközhasználat kérdéseiről, az Elosztói engedéllyel kötött szerződések a fogyasztás elszámolására, stb.). A társasházi lakók szabadon dönthetik el, kívánnak -e csatlakozni az együttesen eljáró termelő-fogyasztói közösséghez.

Elsősorban társasházi szabályozásra lásd:

<https://tudaster.kozenergia.hu/koncepcioik/>

c) Energiaközösség és típusai

Az energiaközösség az európai uniós energiapolitikai elképzelés szerint olyan kezdeményezés, amely lehetővé teszi a villamosenergia-felhasználók, különösen a kisfogyasztók (lakossági felhasználók és egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók) rendszerbe integrálásával, hogy közösen termeljenek, fogyasszanak és osszanak meg villamos energiát, különösen megújuló energiaforrásokat (lásd például a korábban említett HMKE-t) saját igényeik szerint, nem pedig a profit előtérbe helyezésével.

Vannak olyan tagjai, akik termelnek, és vannak, akik termelnek és fogyasztanak is, de lehetnek csak fogyasztó tagjai is. Termelő lehet egy ház saját napeleme, de egy biogáz-üzem, vagy egy szélturbina is, amiket az energiaközösség közös költségvetéséből finanszíroznak. Fogyasztó lehet egy lakás, egy családi ház, egy intézmény, egy vállalkozás, de egy elektromos autótöltő állomás is.

Egy energiátároló biztosíthatja a többlet (köz célú hálózatba be nem táplált) villamosenergia tárolását. A legfontosabb, hogy minden energiatermelő és -tároló eszköz és minden fogyasztó összeköttetésben van egymással, egy okos szoftver pedig minden termelt és fogyasztott energiát számon tart és a megfelelő helyre oszt-elszámolási szempontból. Ideális esetben egy energiaközösség kicsit több energiát kell, hogy termeljen, mint amennyit a tagok fogyasztanak és akkor részlegesen függetlenedni is tud a hálózatról. Amennyiben nem ez az eset áll fenn, hanem vagy túlságosan sok, vagy éppen túl kevés energiát termel, úgy a közösségnek lehetősége van kereskedni az egyetemes szolgáltatóval vagy egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználókat is ellátó villamosenergia-kereskedővel. Az energiaközösségek többsége Európában napenergia felhasználással és termeléssel valósul meg.

Ez a koncepció a fenntarthatóságot, az energiahatékonyságot és az energiafogyasztók érdemibb bevonását (például a termelési és fogyasztási csúcsok „átütemezésével”) helyezi előtérbe, és a közösségi alapú megközelítés révén biztosít lehetőséget a helyi szinten történő energiatermelésre és felhasználásra, erre vonatkozó szabályozói akarat esetén alacsonyabb energia és/vagy elosztási díjakkal segíthet leküzdeni az energiaszegénységet is.

Az energiaközösségek jellemzően olyan csoportokat foglalnak magukban, mint a lakossági felhasználók, (kis)vállalkozások, önkormányzatok/közüntézményeik vagy más helyi szervezetek, akik együttműködnek az energiaforrások hatékonyabb felhasználásában, megosztásában és menedzselésében. Így ez a modell segíthet csökkenteni az energiaárakat, növelni az energiaellátás biztonságát, és elősegítheti a helyi gazdaságok fejlődését, miközben hozzájárul a környezeti fenntarthatósághoz, a kezdeményezés tehát egyénileg és globálisan is hasznos.

Az energiaközösség egy rugalmas keret, amibe bekapcsolódhatnak egy utca vagy egy városrész lakói, az ottani közüntézmények, de akár a céges szereplők, vagy épp egy falu egyik utcája és a közelben működő gyár csarnok, a lényeg, hogy minél több olyan tagja legyen a közösségnek, akiknek **eltérőek a fogyasztási szokásai, mintái**. Minél nagyobb egy energiaközösség, annál hatékonyabban működik, mivel az eltérő fogyasztási szokások, minták nagy létszámnál tudják igazán jól kiegészíteni egymást (például. ha napelemes energiatermelésről van szó, akkor ha nappal senki nincs otthon, és az energiát nem tárolják, akkor az kárba vész). Ugyanakkor fontos az is, hogy a közösség tagjai **közel legyenek egymáshoz**, mert így kisebb az energia továbbításából származó veszteség.

Hatékony energiaközösség:

"Tegyük fel, hogy van egy falu, ahol tíz egymás melletti ház lakói energiaközösségeket hoznak létre. Mindenki felrak napelemet a tetőre, aztán rákötjük az általunk fejlesztett ecobox nevű hardvereszközt az inverterükre. Ez a kis eszköz kommunikál a közösségbe bekötött energiaforrások és fogyasztók között, a bónus pedig az általa az adatbázisainkba felküldött auditált adatok nyomán elszámol azzal, hogy ki, milyen forrásból mennyi energiát használt fel. Tehát, ha az egyik lakó három hétig nincs otthon, de a szomszédja meg naponta tölti az elektromos autóját, akkor a hó végén jóváírják neki a különbözetet. Ezt úgynevezett "okos szerződésekkkel" (smart contract) kezeljük, ami a befektetői részt is lefedi, azaz, a beruházások és a megtérülés is nyomon követhető a platformon keresztül a jövőben. Persze, felmerül a kérdés, hogy miért van szükség az eltérő fogyasztási mintákra. Ha van ez a tíz háztartás, ahol reggelente mindenki felkel, elmegy a munkahelyére, majd este hazajön, tévét néz, vacsorát főz és felkapcsolja a villanyokat, az nem szerencsés felállítás. Ilyenkor ugyanis nap közben egyik háztartás sem használ sok energiát, csak reggel és este, azaz ezek lesznek a **csúcsidőszakok - ezek nem egészítik ki egymást**, mivel a legtöbben hasonló napirend szerint vannak otthon és járnak dolgozni. Ha viszont **bekapcsolunk a rendszerbe mondjuk egy óvodát, meg a helyi önkormányzat épületét**, ahol nappal fogyasztanak, akkor már kiegyenlíthető a rendszer fogyasztása, ami kulcsfontosságú az energiaközösségek hatékony önellátása szempontjából."

(forrás: <https://www.zoldpalya.hu/otthon/energiakozosseg-rising-eco-319721.html>)

A modell hátrányai közé sorolhatók a magas kezdeti költségek, a szabályozási kihívások, a piaci akadályok, a közösségi összetartás hiánya, illetve a technológiai korlátok. Az energiaközösségek létrejöttének alapfeltétele a korszerű energiahálózat, mely nem mindenhol áll rendelkezésre.

Továbbá fontos információt talál:

https://mtvsz.hu/uploads/files/MTVSZ_kozossegienergia_teljes_KESZ.pdf

https://transzformatorkepzo.hu/app/uploads/2023/01/Megujuloenergia-kozossegek_Ertekelo_tanulmany_MTVSZ-SZGK-EMLA_final.pdf

https://zkk.bme.hu/wp-content/uploads/2023/02/ZKK-Energiakozossegek-Osszefoglalo_.pdf

Kik, milyen céllal alapíthatják, és kik kapcsolódhatnak be?

Bármelyik állampolgár aktívan részt vehet egy energiaközösség létrehozásában, és bárki csatlakozhat hozzá.

2019/944 EU irányelv (44) pontja („preambulum”) - A helyi **energiaközösségi tagság nyitva áll a jogalanyok minden kategóriája előtt**. Résztevői lehetnek: természetes személyek, közösségek a hatóságok jogi személyei/közüintézmények és egyéb jogi személyek (például egyesületek, alapítványok), valamint kis- és középvállalkozások.

Fontos azonban kiemelni, hogy energiaszolgáltató vállalatok (egyetemes szolgáltatók/kereskedők, elosztói engedélyesek) nem vehetnek benne részt.

Bővebben olvashat erről:

https://tudaster.kozenergia.hu/wp-content/uploads/sites/7/2023/02/SHAREs_tagtipusok.pdf

lehetséges előnyök az energiaközösségi szereplőknél:

Fogyasztók	Befektetők	Aktív felhasználók	Multiplikátorok
A hagyományos energiafogyasztókhoz képest közreműködnek egy hatékony energiaközösség fenntartásában azáltal, hogy együttműködnek és e közösségen keresztül kapják az energiát.	Az energiaközösségek profitlehetőségeit kínálnak a magántőkéjüket fenntartható projektekbe fektetni kívánó kisebb és nagyobb befektetők számára.	A hagyományos fogyasztókhoz képest aktívan működnek közre egy energia-közösség fenntartásában azáltal, hiszen nemcsak használják az energiát, hanem saját erőművekkel termelik is. Megjegyzés: a táblázat szerinti „aktív felhasználó” az energiaközösség keretében termelő/tároló vagy egyéb jogszabályban nevesített tevékenységet végző szereplőt jelent	terjesztik az energiaközösség hatékony működéséről szóló nézeteket, növelik annak társadalmi elfogadottságát, edukációs szerepet töltenek be. Megjegyzés a VET multiplikátor elnevezésű villamosenergia-ipari tevékenységet nem határoz meg. Az említett szerep PR jellegű tevékenységnek minősülhet.

Mire érdemes figyelni az alapításkor, mit érdemes rögzíteni az alapítóknak

Ahogy már említettük, a helyi energiaközösségi tagság nyitva áll a jogalanyok minden kategóriája előtt. Ugyanakkor a helyi energiaközösségen belül a döntéshozatali jogköröket azokra a tagokra vagy részvényesekre kell korlátozni, akik, illetve amelyek **nem folytatnak kiterjedt kereskedelmi tevékenységet** és akik, illetve amelyek **fő gazdasági tevékenységüket nem az energiaágazatban folytatják** (lásd VET 66/B. § (5)-(6) bekezdés).

A helyi energiaközösségek a polgárok vagy helyi szereplők közötti együttműködés egyik kategóriájának minősülnek, amelyet az uniós jog értelmében el kell ismerni és védeni kell. A helyi energiaközösségekre vonatkozó rendelkezések nem zárják ki az egyéb polgári kezdeményezéseket, mint például azokat, amelyek magánjogi megállapodások alapján jönnek létre. Ennélfogva a tagállamok számára lehetővé kell tenni annak előírását, hogy a helyi energiaközösségek **saját maguk választhassanak szervezeti formát, például egyesület, szövetkezet, partnerség, nonprofit szervezet vagy kis- és közép vállalkozások formájában** feltéve, hogy az adott szervezet – saját nevében eljárva – jogokat gyakorolhat és kötelezettségekkel terhelhető.

Az energiaközösség létrejöttét a VET a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) általi nyilvántartásba vételhez köti. A nyilvántartásba vételt kezdeményező jogi személy a nyilvántartásba történő bejegyzés napjától minősül energiaközösségnek.

273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet (A továbbiakban: VET Vhr.) 39/B. § (1) bekezdése értelmében: A jogi személy a **Hivaltól kérelmezi az energiaközösséggént történő nyilvántartásba vételét a tevékenység megkezdését megelőzően legalább 75 nappal.**

„(2) Az (1) bekezdés szerinti **kérelem** tartalmazza a kérelmező

- a) **alapító dokumentumát,**
- b) a végzett vagy végezni kívánt **tevékenységek megnevezését,** és
- c) a jogi személy ügyvezetést ellátó tagjának és a jogi személy döntéshozó szervében az irányítási jog gyakorlásához szükséges mértékben részt vevő tagjának arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy **megfelel a VET 66/B. § (5) és (6) bekezdésében meghatározott feltételeknek.** (lásd. fentebb)

(3) A VET 66/B. § (1a) bekezdése szerinti **megújulóenergia-közösség nyilvántartásba vétele esetén a (2) bekezdésben meghatározott dokumentumokon túl** a kérelem tartalmazza

- a) a megújulóenergia-közösséggént történő nyilvántartásba vételre irányuló nyilatkozatot,
- b) a nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy a tényleges irányítást gyakorló tag megfelel a VET 66/B. § (1a) bekezdésében meghatározott feltételeknek, valamint
- c) a megújulóenergia-közösség működésével érintett valamennyi transzformátorállomási körzet megjelölését.

(4) A Hivatal a kérelmezőt energiaközösséggént nyilvántartásba veszi, amennyiben a kérelmező megfelel a VET szerinti feltételeknek.”

A nyilvántartásba vételre vonatkozó fontos elvárás: „....energiaközösség vagy annak tagjai **villamosenergia-termelés, -tárolás, -fogyasztás, elosztói rugalmassági szolgáltatás nyújtása, villamosenergia-megosztás, aggregálás, energiahatékonysági szolgáltatás nyújtása, a közúti közlekedésről szóló törvény szerinti elektromobilitás szolgáltatás nyújtása és elektromos töltőberendezés üzemeltetése tevékenységek közül legalább az egyiket végzi.** (VET 66/B. § (1) bekezdés)

„ VET Vhr 39/B § (5) A nyilvántartásba bejegyzett adatokban történt változás esetén az energiaközösség a változás bekövetkeztét követő 30 napon belül értesíti a Hivatalt.

(6) Ha a Hivatal azt észleli, hogy nem állnak fenn az energiaközösség nyilvántartásba vételére vonatkozó VET szerinti feltételek, határidő tűzésével felhívja az energiaközösséget a törvényi feltételeknek történő megfelelés biztosítására. A Hivatal törli az energiaközösséget a nyilvántartásból, ha megállapítja, hogy nem állnak fenn az energiaközösség nyilvántartásba vételére vonatkozó VET szerinti feltételek és az energiaközösség a törvényi feltételeknek történő megfelelést a meghatározott határidőn belül nem biztosítja. Ha a Hivatal megállapítja, hogy a megújulóenergia- közösség az energiaközösségre vonatkozó VET szerinti feltételeknek megfelel, csak a megújulóenergia-közösségek nyilvántartásából törli.

(7) A Hivatal a nyilvántartásba vett energiaközösségek listáját a honlapján közzéteszi.”

„VET 66/B. § (5) **Az a természetes vagy jogi személy, aki foglalkozását vagy elsődleges gazdasági tevékenységét** a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása NACE Rev. 2. rendszerének létrehozásáról és a 3037/90/EGK tanácsi rendelet, valamint egyes meghatározott statisztikai területekre vonatkozó EK-rendeletek módosításáról szóló, 2006. december 20-i 1893/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: **1893/2006/EK rendelet**) **I. melléklete szerinti villamosenergia, gázellátás területén fejt ki**, vagy olyan jogi személyben rendelkezik egyedüli vagy többségi tulajdonnal, meghatározó befolyással, illetve olyan jogi személy vezető tisztségviselője vagy kapcsolt vállalkozása, amely főtevékenységét az 1893/2006/EK rendelet I. melléklete szerinti villamosenergia, gázellátás területén fejt ki, **nem lehet az energiaközösség ügyvezetését egyedül vagy – amennyiben az energiaközösség ügyvezetését több személyből álló testület látja el – többségben ellátó tagja.**

(6) Az energiaközösség döntéshozó szervében nem vehet részt az irányítási jog gyakorlásához szükséges mértékben az (5) bekezdésben meghatározott természetes vagy jogi személy.”

Milyen jogi formák léteznek, melyiknek milyen előnye-hátránya van, már meglévő cég profilja bővíthető-e az energiaközösséggel?

2019/944 EU irányelv (46) pont („preambulum”) szerint a helyi energiaközösségek tagsági szerkezetük, irányítási követelményeik és rendeltetésük alapján **új típusú jogalanynak minősülnek**. Lehetővé kell tenni számukra, hogy a piacon egyenlő versenyfeltételek mellett, a verseny torzítása nélkül működhessenek, és az egyéb villamosenergia-ipari vállalkozásra vonatkozó jogokat és kötelezettségeket megkülönböztetésmentes és arányos módon kell alkalmazni a helyi energiaközösségekre.

A 2018/2001 EU irányelv (71) pont („preambulum”) alapján a helyi megújulóenergia-közösségek sajátos jellemzői – méretük, tulajdonosi szerkezetük és projektjeik száma – akadályozhatják őket abban, hogy a nagy szereplőkkel, azaz a nagyobb volumenű projektekkal és portfóliókkal megjelenő versenytársakkal szemben azonos esélyekkel lépjenek fel. Ezért **a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy szabadon megválaszthassák az energiaközösségek szervezeti formáját**, feltéve hogy a szervezet a saját nevében eljárva jogokat gyakorolhat és kötelezettségek terhelhetik.

Az uniós szabályozás alapján tehát több jogi forma közül is lehet választani: egyesület, szövetkezet, partnerség, nonprofit szervezet vagy kis- és középvállalkozás. Erről többet olvashat: (https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-consumers-and-prosumers/energy-communities_en)

Magyarországon jelenleg az energiaközösségek a VET 66/B. § (1) bekezdés alapján három féle jogi formát választhatnak:

1. **szövetkezet** (<https://tudaster.kozenergia.hu/legislations/cooperatives/>) ,
2. **nonprofit gazdasági társaság** (<https://tudaster.kozenergia.hu/legislations/non-profit-customer-owned-enterprises/>).
3. **egyesület**

Fontos továbbá, hogy magyar szabályozás **megkülönbözteti a**

- A) **„sima” energiaközösséget (VET 66/B. § (1) bekezdés, illetve a**
- B) **megújulóenergia-közösséget (VET 66/B. § (1a) bekezdés).**

Míg előbbi bármilyen energiaforrásból termelheti a villamos energiát, addig utóbbi kizárólag megújuló energiaforrásból teheti mindezt. A további szabályozás a két kategóriától függetlenül azonos.

https://mtvsz.hu/uploads/files/MTVSZ_kozossegienergia_teljes_KESZ.pdf (energiaközösség formáihoz lásd 27-53. o.)

Az energiaközösségek típusai

Mivel Magyarországon csak az utóbbi években létesültek az első energiaközösségek, így belföldön nincsenek kialakult modellek, csak külföldön (bár ott is mindegyik kicsit eltér, típusokról csak körvonalakban lehet beszélni). Mindez azt jelenti, hogy hazánkban nincsen még külön szabályozás az egyes típusokra, ugyanakkor éppen ezért a keretszabályokból kiindulva a modelleket illetően széles mozgástérrel beszélhetünk (értelemszerűen pl. a helyi építési szabályzat keretein belül).

Ennek megfelelően létrehozható például falusi, ipari parki vagy másfajta energiaközösség is.

Megvalósult energiaközösségekre példák külföldön és idehaza:

<https://tudaster.kozenergia.hu/best-practices/>

Finanszírozási modellekhez lásd.:

<https://tudaster.kozenergia.hu/finanszirozas/>

A tagok egymáshoz való viszonya, a tagok jogi és anyagi felelőssége, külső szereplőkkel való kapcsolat

A jogi személy tagok egymáshoz való viszonya, a szervezeti felépítés, vezető tisztségek, kötelező könyvvizsgálat szempontjából a választott jogi forma alapján alapvetően a **Polgári Törvénykönyv (Ptk.) jogi személyekre vonatkozó rendelkezései irányadók**, néhány, a lentiek szerinti eltéréssel.

„VET. 66/B. § (1a) bekezdése szerint a megújulóenergia-közösségre is az energiaközösségre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy a megújulóenergia-közösség olyan energiaközösség, amely megújuló energiaforrásból termel villamos energiát, ilyen villamos energiát fogyaszt, tárol vagy értékesít. A megújulóenergia-közösség **tényleges irányítását azon tag vagy tagok látják el**, amelyek felhasználási helyeinek csatlakozási pontjai a megújulóenergia-közösség tulajdonában álló villamosenergia-tároló és erőmű csatlakozási pontjaival ugyanazon nagy/középfeszültségű transzformátorállomási körzetben helyezkednek el.”

VET. 57. § (5a) bekezdése szerint az energiaközösség **tagjának az energiaközösséggel szemben felmerült**, az e törvényben, valamint a végrehajtására kiadott rendeletekben és szabályzatokban foglalt rendelkezések megsértésével kapcsolatos **panaszai** ügyében

a) lakossági felhasználó esetén a fogyasztóvédelmi hatóság (Vármegyei Kormányhivatal fogyasztóvédelemmel foglalkozó szervezeti egysége),

b) a lakossági felhasználónak nem minősülő személy esetén a Hivatal

jár el.

Külső szereplőkkel való kapcsolatra elsősorban ugyancsak a Ptk. jogi személyekre vonatkozó rendelkezései irányadók.

2019/944 EU irányelv 16. cikk (1) bekezdése alapján: A tagállamok olyan támogató szabályozási keretet alakítanak ki a helyi energiaközösségek számára, amely biztosítja, hogy: c) a helyi **energiaközösség tagjai** vagy részvényesei **ne veszítsék el a lakossági fogyasztóként vagy aktív felhasználóként őket megillető jogokat és rájuk háruló kötelezettségeket**.

Hálózatcsatlakozási-használati kérdések

Az energiaközösség létrehozásának helyszínétől függően a projekt hálózatra való csatlakoztatása nagy kihívást jelenthet. Ezért már a tervezés korai fázisában érdemes a hálózatcsatlakozási lehetőségeknek utánajárni.

Előfordulhat, hogy az energiahálózat korszerűsítésére, saját költségen, sok hálózatüzemeltető ugyanis nem áll támogatóan a helyi energiaközösségek befogadásához, mivel azzal kapcsolatban részéről nem azonosít előnyt, elsősorban adminisztratív tehernek fogja fel (például okos mérés kötelező kialakítása, külön elszámolási megállapodás az energiaközösségre és azok tagjaira). Különösen igaz ez kisebb projektek esetében.

Az uniós szabályozás lehetővé teszi ugyan a közcélú hálózat tulajdonjogának energiaközösség általi megszerzését, azonban ezt a magyarországi szabályozás jelenleg nem támogatja.

A hálózatcsatlakozási kérdések elsősorban műszaki-pénzügyi kérdésekként jelennek meg (miképpen lehet a”legkisebb költség” elvének figyelembevételével, lehetőség szerint csatlakozási díj fizetés nélkül megoldani a közcélú hálózatra csatlakozást vagy szükséges teljesítmény-bővítést az érintett energiaközösségi szereplő (például HMKE, tároló) tekintetében.

További részleteket olvashat erről:

https://mtvsz.hu/uploads/files/MTVSZ_kozossegenergia_teljes_KESZ.pdf (148.o.)

Az olyan energiaközösségeknek, amelyek nem csatlakoznak le teljesen a hálózatról, és rendelkeznek energiátároló kapacitással, lehetőségük van a termelésüket és a fogyasztásukat a pillanatnyi rendszerigényekhez igazodva is úgy változtani, hogy ez az energiaközösség tagjainak ellátási színvonalát érezhetően nem befolyásolja. Ez az úgynevezett **rugalmassági szolgáltatás**, amit az energiaközösségek a rugalmassági szolgáltató aggregátorok segítségével végezhetnek piaci alapon, ami bevételi forrást(energia-megtakarítást jelenthet számukra).

Az energiaközösségek és rugalmassági szolgáltató aggregátorok érdekeit védő szakmai szervezetként 2022-ben megalakult a Magyar Energiaközösségek és Rugalmassági Szolgáltatók Szövetsége (MERSZ) 15 alapító taggal annak érdekében, hogy az energiapiac hazai és nemzetközi szereplőivel közösen szakmai és szabályozási javaslatokat fogalmazzon meg. Célja a decentralizált energiapiac elterjesztése, segítve ezzel a megfizethető, fenntartható és ellátásbiztos energiapiaci modell kiépítését.

Működési modell, energia mire hasznosítható, hogyan osztható fel, felek közti elszámolás

2019/944 EU irányelv (47) pont („preambulum”) - Az irányelv felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy a **helyi energiaközösségek számára engedélyezzék, hogy elosztórendszer-üzemeltetőkké váljanak** vagy az általános szabályozás szerint vagy „zárt elosztórendszer üzemeltetőiként”. Azt követően, hogy valamely helyi energiaközösség megkapta az elosztórendszer-üzemeltetői státuszt, úgy kell kezelni őket, mint az elosztórendszer-üzemeltetőket, és ugyanazon kötelezettségeket kell alkalmazni rájuk. Ennek az irányelvnek a helyi energiaközösségekre vonatkozó rendelkezései az elosztórendszer üzemeltetésének csak azokat a vonatkozásait tisztázzák, amelyek a helyi energiaközösségek szempontjából valószínűsíthetően relevánsak, míg az elosztórendszer üzemeltetésének egyéb vonatkozásai az elosztórendszer-üzemeltetőkre vonatkozó szabályokkal összhangban alkalmazandók. A magyarországi szabályozás jelenleg ezt a tagállami lehetőséget nem támogatja.

„VET 41. § (3) Az elosztó hálózati engedélyes köteles a külön jogszabály és az elosztói szabályzat alapján a háztartási méretű kiserőművek méréséről gondoskodni.”

„VET. 69. § (1) Az elosztók – az általa delegált tag útján – a miniszterrel, az engedélyesekkel és érdekképviselőik útján a felhasználókkal és más rendszerhasználókkal – az **energiaközösségeket** és az aggregátorokat is **ideértve** – egyeztetve **kidolgozzák az elosztói szabályzatot** (lásd. Vet Vhr.46-50.§), amely meghatározza az elosztó hálózat működésére, az elosztói rugalmassági szolgáltatások körére, valamint azok beszerzésére és igénybevételére, továbbá a keresletoldali szabályozásra vonatkozó rendelkezéseket.

(2) Az adatcsere-szabályzatot az elosztó hálózati engedélyesek a villamosenergia-kereskedőkkel egyeztetve dolgozzák ki.”

2019/944 EU Irányelv 20. cikke szerint „...ha 2019. július 4-től követően az okos mérési rendszereket szisztematikusan bevezetik, a tagállamoknak az okos mérési rendszerek bevezetését az európai szabványokkal, a II. melléklettel, valamint az alábbi követelményekkel összhangban kell végrehajtaniuk:

- a) az okos mérési rendszereknek pontosan mérniük kell a tényleges villamosenergiafogyasztást, és képeseknek kell lenniük **információt nyújtani a végfelhasználóknak** a felhasználás tényleges idejéről. A hitelesített múltbeli fogyasztási adatokat kérelemre és többletköltségek nélkül, könnyen és biztonságosan elérhetővé és megtekinthetővé kell tenni a végfelhasználók számára. A nem hitelesített, közel valós idejű fogyasztási adatokat többletköltségek nélkül, szintén **könnyen és biztonságosan elérhetővé kell tenni a végfelhasználók számára** egy szabványosított felületen vagy távolról történő hozzáféréseken keresztül az automatizált energiahatékonysági programok, a keresletoldali válasz és az egyéb szolgáltatások támogatása céljából.”

Erről többet olvashat: https://mtvsz.hu/uploads/files/MTVSZ_kozossegienergia_teljes_KESZ.pdf (78-91. o.)

Jelenleg a **hazai szabályozásban** a VET Vhr. 14-21.§-ai tartalmazzák a méréssel és a mérési adatok továbbításával kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket.

A VET 155. § (8) bekezdése határozza meg, hogy az energiaközösség mely adatok kezelésére jogosult, a 155. § (10) bekezdés g) pontja pedig a 2025. január 1-jével létrehozott energetikai adatszolgáltató platform energiaközösség adatlapú támogatásának követelményét határozza meg.

Egyéb engedélyezési kérdések; hatósági felügyelet, hivatali nyilvántartás

Villamos energiát termelni **50 MW** vagy azt meghaladó névleges teljesítőképességű **erőműben termelői működési engedély, vagy önellátó termelői engedély, 0,5 MW** vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű kiserőműben **kiserőművi összevont engedély** vagy önellátó termelői engedély birtokában lehet (VET 4. § (1) bekezdés).

A termelő – az (1) bekezdésben meghatározott esetben engedélye alapján –

- a) **a saját maga által termelt villamos energiát,**
- b) az átviteli rendszerirányítótól rendszerszintű szolgáltatások vagy az elosztótól elosztói rugalmassági szolgáltatás keretében **átvett villamos energiát értékesítheti.**

A felhasználók részére közvetlenül értékesítő termelőt – a villamosenergia-kereskedelemre vonatkozó működési engedély kérelmezésére vonatkozó kötelezettség kivételével – úgy kell tekinteni, mint a felhasználók részére közvetlenül értékesítő villamosenergia-kereskedőt

A külön jogszabály alapján átvételi kötelezettség alá eső villamosenergia-termelés esetén a termelő csak a külön jogszabályban meghatározott módon számított önfogyasztással csökkentett, saját maga által termelt villamos energiát értékesítheti a kötelező átvételi rendszerben. (VET 4. § (3)-(4) bekezdés)

Nem kell az Építésügyi Hatóság 115. §-ban meghatározott engedélyét kérni

- a) olyan kiserőmű építéséhez, melynek csatlakozási teljesítménye egy csatlakozási ponton nem haladja meg az 50 kVA-t azzal, hogy a csatlakozási ponton az összesített kiserőművi csatlakozási teljesítmény nem haladhatja meg az 50 kVA-t,

b) a védett természeti terület és Natura 2000 terület kivételével a legfeljebb 0,5 MW névleges teljesítőképességű kiserőmű építéséhez, ha az nem táplál villamosműre,

c) a magánvezetékre, ha a teljes magánvezeték egy épületen belül helyezkedik el, (Vet 116. § (1)-(3) bekezdés)

Engedélyezés általános szabályaihoz lásd még. VET. 74-79. §-ait + VET. Vhr. 52-57. §-ait)

A Hivatal az energiaközösségekről nyilvántartást vezet, amely – jogi személyek azonosító adatai kivételével – közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül. **Az adott jogi személy a nyilvántartásba történő bejegyzés napjától minősül energiaközösségnek.**

(2) A nyilvántartás tartalmazza az energiaközösség

a) által végzett vagy végezni kívánt, e törvény hatálya alá tartozó tevékenység pontos megnevezését, engedélyköteles tevékenység esetében az engedélyre vonatkozó adatokat, nyilvántartásba vételi kötelezettség hatálya alá tartozó tevékenység esetén a nyilvántartásba vételről szóló határozat számát,

b) statisztikai azonosítóját, ha a hivatalos statisztikáról szóló törvény hatálya alá tartozik,

c) cégjegyzékszámát, ha a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló törvény hatálya alá tartozik,

d) egyéb nyilvántartási számát a b) és c) pontban felsorolt adatok hiányában,

e) székhelyét,

f) vezető tisztségviselőjének

fa) természetes személyazonosító adatait,

fb) állampolgárságát és

fc) lakóhelyét,

g) által üzemeltetett erőmű telephelyére, beépített teljesítményére, az erőműben felhasznált energiaforrásokra vonatkozó műszaki adatokat, ha villamosenergia-termelési tevékenységet folytat, valamint

h) tulajdonában álló vagy általa üzemeltetett villamosenergia-tároló telephelyére, beépített teljesítményére vonatkozó műszaki adatokat, ha villamosenergia-tárolási tevékenységet folytat,

i) megújulóenergia-közösségre vonatkozó megjelölését, ha az megfelel a 66/B. § (1a) bekezdésében meghatározott feltételeknek és a kérelmező ennek megjelölésével kéri a nyilvántartásba vételét.

(3) A nyilvántartásba bejegyzett energiaközösség azonosításához a Hivatal jogosult kezelni az energiaközösséghez kapcsolódó fenti adatokat.

(4) A Hivatal a nyilvántartás számítógépes adatbázisából papíralapú vagy elektronikus másolattal szolgáltat adatot. A Hivatal a fenti adatokat a nyilvántartásból való törlés évét követő ötödik év végéig jogosult kezelni.” (VET 66/C § (2)-(4) bekezdés)

„A Hivatal a villamosenergia-ellátással, a villamosenergia-ellátás biztonságának és a villamosenergia-piac hatékony működésének felügyeletével kapcsolatos feladatai körében:

figyelemmel kíséri az aktív felhasználó, az együttesen tevékenykedő aktív felhasználók, a termelő-fogyasztó, az együttesen eljáró termelő-fogyasztók, a megújulóenergia-közösség vagy az energiaközösség által termelt és elfogyasztott villamos energia mennyiségének alakulását, az energiaközösségek alapítását, az aggregátori tevékenység elterjedését, az ezeket akadályozó tényezőket – ideértve az elosztott rugalmas energiatermelés észszerű időn belüli hálózathoz csatlakoztatását gátló körülményeket – azonosítja, és azok felszámolása érdekében javaslatokat fogalmaz meg a miniszter számára. „(VET 159. § (1) bekezdés 16.pont)

A szervezet adózási kérdései, esetleges kedvezmények

A 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) 85. § (1) **Mentes az adó alól:**

p) a közös cél elérése érdekében együttműködő közösség (a továbbiakban: **együttműködő közösség**) által a közös cél elérésére nyújtott szolgáltatás az együttműködő közösség tagjának, feltéve, hogy a következő **feltételek** teljesülnek:

pa) az együttműködő közösség tagja nem adóalany, vagy a szolgáltatás igénybevétele során nem adóalanyi minőségében jár el, vagy

pb) a szolgáltatás igénybevétele az együttműködő közösség adóalany tagjának kizárólag olyan, az a)–o) pont vagy a 86. § (1) bekezdése szerint mentes termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása érdekében történik, amelyhez kapcsolódóan az együttműködő közösség adóalany tagját adólevonási jog egészben vagy részben nem illeti meg, továbbá

pc) az ellenérték, amelyet az együttműködő közösség kap vagy kapnia kell, nem több annál, mint a nála ezzel összefüggésben felmerült igazolt költség, valamint

pd) az ellenérték göngyölített összege nem haladja meg azt a vagyoni hozzájárulást, amelyet az együttműködő közösség tagjának kell a közös cél elérése érdekében az együttműködő közösségnek rendelkezésre bocsátania;

További magyarázathoz lásd: **2011/6. Adózási kérdés tájékoztató az együttműködő közösségként (illetve tagjaként) való nyilvántartásba vétel lehetőségéről**

1. számú melléklet az 1995. évi CXVII. törvényhez (Szja tv.)

4. Egyes tevékenységekhez kapcsolódóan adómentes:

4.49. a magánszemély által nem egyéni vállalkozói tevékenység keretében a villamos energiáról szóló törvény szerinti

a) aktív felhasználóként,

b) **energiaközösség tagjaként**

megszerzett, villamos energia értékesítésből származó bevétele – figyelemmel a 9. pont 9.9 alpont rendelkezésére – legfeljebb évi **12 000 kWh értékesített villamos energia mennyiségig**.

Releváns jogszabályok:

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (RED II rendelet)

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/944 irányelve (2019.június 5.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról (IEMD rendelet)
- 2007. évi LXXXVI. törvény a villamos energiáról
- 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- üzletszabályzatok, Elosztói Szabályzat, Üzemi Szabályzat
- 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról
- 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
- Polgári Törvénykönyv